

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

Melih ÖZSÖZ – Genel Sekreter Yardımcısı ve Araştırma Müdürü

İktisadi Kalkınma Vakfı
www.ikv.org.tr

AKIŐ

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

YENİ NESİL İLERLEME RAPORLARI

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

İLERLEMENİN DİLİ ve MATEMATİĞİ

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

**AB'ye İltica Başvurusu
Eurostat**

551.605 (Ocak-Temmuz 2015)

**AB Sınırlarına Ulaşan Mülteci Sayısı
IOM**

593,432 (Ocak-Ekim 2015)

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

NEDEN YUNANİSTAN?

AB'ye Ulaşmaya Çalışan Mülteciler
IOM

1 Ocak 2015-12 Ekim 2015

Hedef ülke	Ulaşan Mülteci	Hayatını Kaybeden Mülteci
İtalya-Malta	136.513 kişi	2.814 kişi (%2.06)
Yunanistan	453.912 kişi	264 kişi (%0.05)
İspanya	3.007 kişi	25 kişi

«Yunanistan'dan AB'ye ulaşmak
en az 40 kat daha güvenli»

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

NEDEN ALMANYA?

AB'ye Yapılan İltica Başvuruları Eurostat 2014

AB 28	627,780 kişi
Almanya	202,815 kişi (yüzde 32)
İsveç	81,325 kişi
İtalya	64,625 kişi

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

NEDEN ALMANYA / MERKEL ?
NEDEN MACARİSTAN / ORBAN ?

AB'ye Yapılan İltica Başvuruları
Eurostat
Ocak – Temmuz 2015

AB 28	551,605 kişi	
Almanya	209,315 kişi (yüzde 37)	Merkel*
Macaristan	98,070 kişi (yüzde 17)	Orban*
İtalya	39,145 kişi	

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

NEDEN TÜRKİYE?

En Çok Mülteci Barındıran Ülkeler
UNHCR
2014 sonu itibariyle

Toplam	14.4 milyon
Türkiye	1.6 milyon
Pakistan	1.5 milyon
Lübnan	1.1 milyon
Iran	982 bin

«Türkiye en fazla mülteci barındıran ülke»

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

NEDEN TÜRKİYE?

En Çok Mülteci Konumundaki Ülkeler
UNHCR
2014 sonu itibariyle

Toplam	14.4 milyon
Suriye	3.88 milyon
Afganistan	2.5 milyon
Somali	1.1 milyon
Sudan	666 bin

«Her 4 mülteci den 1 tanesi Suriyeli»

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

ÇÖZÜM 3 ÜLKEYE BAĞLI

ALMANYA

YUNANİSTAN

TÜRKİYE

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

AB NE İSTİYOR?

(*Türkiye, kendi üzerinden AB'ye geçmeye çalışan mültecilere engel olacak

- 6 merkez

(*Halen Türkiye'de olan mülteciler ile muhtemel yeni mülteciler Türkiye sınırlarında tutulacak

(*Geri Kabul Anlaşmasının yürürlüğe girmesiyle birlikte yasadışı yollarla Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçiş yapan mülteciler Türkiye'ye iade edilecek.

- Bugüne kadar tahmini 470 bin mülteci

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI

AB NE TEKLİF EDİYOR?

(*)**3 milyar avro mali yardım (yıllık?)**

IPA I? IPA II? Diğer Fonlar?

(*)**Yeni başlıkların müzakereye açılması**

Enerji; Yargı ve Temel Haklar; Adalet, İçişleri ve Güvenlik;
Ortak Dış Savunma Politikası; Eğitim ve Kültür (GKRY);
Ekonomik ve Parasal Birlik (Fransa)

(*)**Vize serbestliği sürecine hız verilmesi**

2016 yılı içerisinde?

(*)**Türkiye'ye «güvenli ülke» statüsü sağlanması**

Türkiye'den iltica ?

(*)**İlerleme raporunun seçim sonrasına ertelenmesi**

(*)**Türkiye'nin Zirvelere davet edilmesi**

AB-TÜRKİYE MÜLTECİ UZLAŞISI HALICI PAZARLIĞI

Bu anlaşma neyi gösteriyor?

- AB'nin sorunlarına Türkiye'siz çözüm bulmanın imkansız olduğu.
- AB'nin ne kadar yanlış bir Türkiye politikası izlediği.
- AB'nin özenle savunduğu ilkelerini nasıl tereddütsüz esnettiği ve çiğnediği.

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

NEDEN BÖYLE BİR RAPOR?

(*) 2014 AP Seçimleri ile yenilenen AB Yönetişimi

(*) Juncker Komisyonu
«Önümüzdeki 5 yıl genişleme olmayacak»

(*) Avrupa Komisyonu Komşuluk Politikası ve
Genişleme Müzakereleri *birimi*

(*) Aday ülkeleri en az 5 yıl daha üyelik
perspektifinde tutma isteği

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

YENİ NESİL RAPORUN NEYİ YENİ?

(*) Okuyucu-dostu rapor

(*) Teknik boyut, siyasi boyutun önünde

(*) Ekonomik boyut daha çok parlatılmış

(*) Aday ülkeye yapılan tavsiyeler

(*) Sürecin hem son bir yılını, hem genelini değerlendiren bir yaklaşım

(*) Standart terminoloji ve dil kullanımı

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

YENİ NESİL RAPORUN NESİ YENİ?

(***) Müktesebat fasıllarında ülke özelinde tavsiyeler**
Yol haritası, mini-ödev, yıllık ders

(***) Son bir yılda yaşanan gelişmeler için 4 değerlendirme kriteri**

“iyi düzeyde ilerleme”, “sınırlı düzeyde ilerleme”, “ilerleme yok”, “geriye dönüş var”

(***) Müktesebata uyum için 5 değerlendirme kriteri**
“erken düzey”, “sınırlı düzey”, “orta düzey”, “iyi düzey” ve “ileri düzey”

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

YENİ NESİL RAPORU NASIL OKUMAK GEREKİR?

(*) Siyasi kriterler gözlüğüyle okumak

(*) AB Müktesebatına uyum gözlüğüyle okumak
(!)

(*) Her iki gözlükle birlikte okumak
(!!)

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

YENİ NESİL RAPORU NASIL OKUMAK GEREKİR?

AB Müktesebatına uyum gözlüğünden okunduğunda

33 BAŞLIK

- “erken düzey” (early) 1 puan
- “sınırlı düzey” (some) 2 puan
- “orta düzey” (moderate) 3 puan
- “iyi düzey” (good) 4 puan
- “ileri düzey” (well advanced) 5 puan

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

MÜKTESEBATA UYUM YÜZDESİ

NASIL HESAPLANIR?

“erken düzey” (early) 1 puan

“sınırlı düzey” (some) 2 puan

“orta düzey” (moderate) 3 puan

“iyi düzey” (good) 4 puan

“ileri düzey” (well advanced) 5 puan

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

MÜKTESEBATA UYUM YÜZDESİ

NASIL HESAPLANIR?

ÖRNEK

FASIL 1:

Malların Serbest
Dolaşımı

“erken düzey” (early)

“sınırlı düzey” (some)

“orta düzey” (moderate)

“iyi düzey” (good)

“ileri düzey” (well advanced)

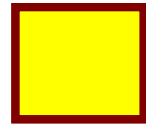

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

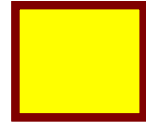
MÜKTESEBATA UYUM YÜZDESİ

NASIL HESAPLANIR?

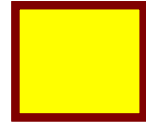
ÖRNEK
FASIL 15:
Enerji

“erken düzey” (early)

“sınırlı düzey” (some)

“orta düzey” (moderate)

“iyi düzey” (good)

“ileri düzey” (well advanced)

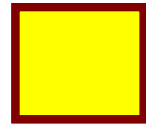
YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

MÜKTESEBATA UYUM YÜZDESİ

NASIL HESAPLANIR?

ÖRNEK

FASIL 33:
Mali ve Bütçesel
Hükümler

“erken düzey” (early)

“sınırlı düzey” (some)

“orta düzey” (moderate)

“iyi düzey” (good)

“ileri düzey” (well advanced)

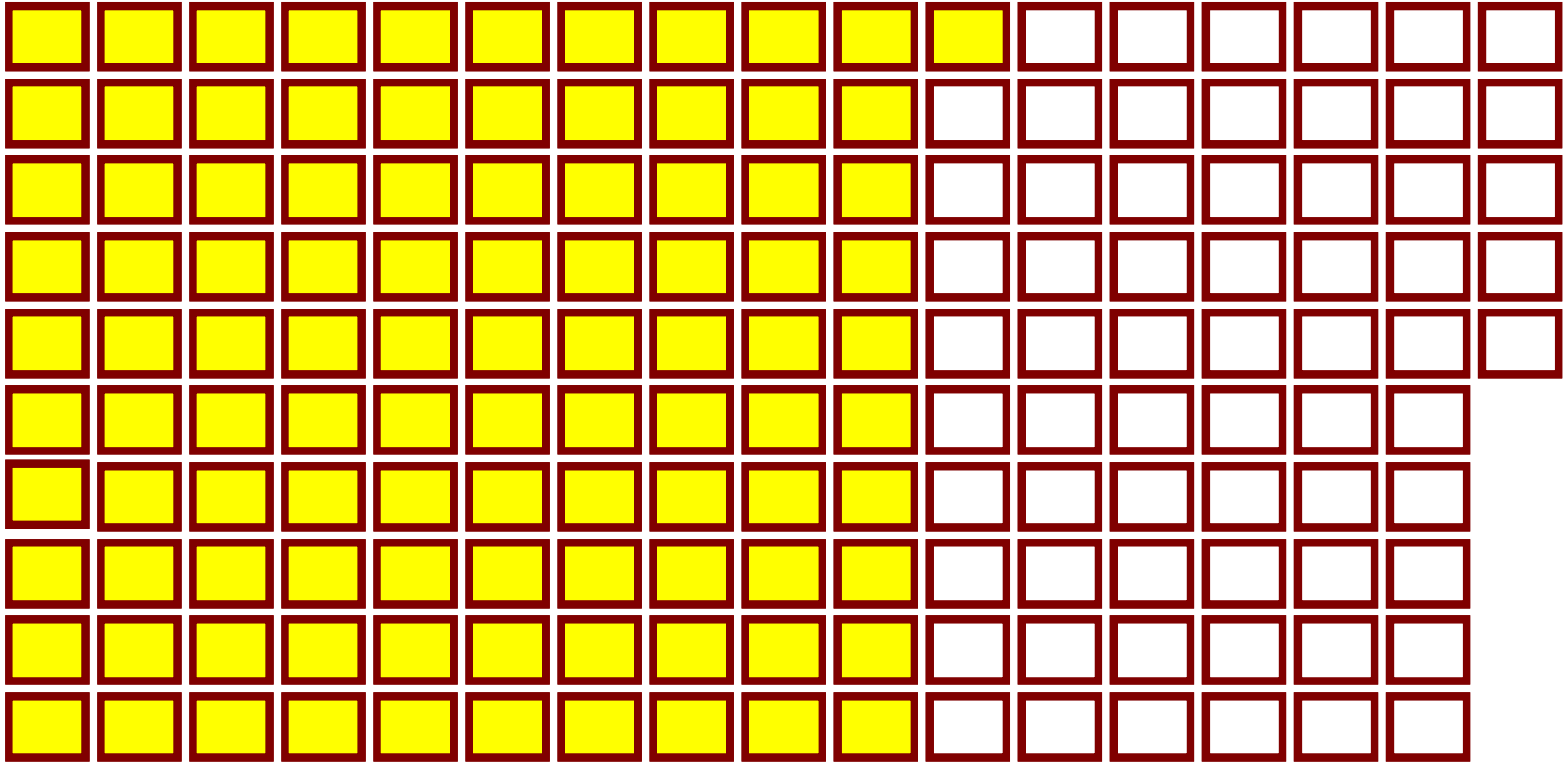

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

MÜKTESEBAT UYUM YÜZDESİ

NASIL HESAPLANIR?

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

HOŞGELDİN ÜYE-METRE

AB MÜKTESEBATINA UYUM DÜZEYİ

Makedonya %70,8

Türkiye %61,2

Sırbistan %57

Karadağ %55,8

Arnavutluk %45,6

Bosna-Hersek-Karadağ

YENİ NESİL AB İLERLEME RAPORU

ADAY ÜLKELER NE BEKLEMELİ?

(* En az 5 yıl üyeliği beklememeli.

(* Genişleme sürecine yeni bir soluk, yeni bir heyecan geliyor.

(* Yarışa hazırlıklı olmalı

(Benzer ve eski örnek: Batı Balkanlarda vize serbestliği süreci)

(* Bu yıl itibariyle 2 yeni soruyu da akılda tutmalı:

SORU 1: AB müktesebatına uyum seviyem yüzde kaç?

SORU 2: Rakiplerim ne durumda?

(* Peki, ama Türkiye?

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

(*) Siyasi Kriterler gözlüğüyle rapora bakmak

(*) AB Müktesebatına uyum gözlüğüyle rapora bakmak

(*) Hem siyasi, hem müktesebat gözlükleriyle rapora bakmak

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

-Siyasi Kriterler-

(*) Raporda Türkiye'ye hem uyarı, hem teşvik var.

(*) Türkiye'de özellikle siyasi kriterlerin yerine getirilmesinde sorunlara dikkat çekiliyor ve siyasi reform hızının yavaşladığı söyleniyor.

(*) 3 alanda AB kriterlerine uyum sürecinde önemli bir gerilemeden bahsediliyor:

Medya ve internet özgürlüğü de dahil olmak üzere ifade özgürlüğü
Toplanma ve gösteri özgürlüğü
Kamu alımları

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

-Siyasi Kriterler-

(* Hukukun üstünlüğü; kuvvetler ayrılığı; Kürt meselesi ve barış sürecinin devam ettirilmesi; yargının bağımsızlığı; ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü konuları üzerinde önemle duruluyor.

(* Yüzde 10 seçim barajı; siyasi kutuplaşma; terörle mücadele kapsamında alınan önlemler çerçevesinde temel hak ve özgürlüklerin durumu; yolsuzlukla mücadele; kolluk güçlerine tanınan geniş yetki ve yargı sistemine ilişkin endişelere yer veriliyor.

(* İşbirliğinin yalnızca göçle mücadele alanında değil, terör, enerji, ekonomi alanlarına da yayılması.

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

-AB Müktesebatına Uyum-

(***) Son bir yılda başlık bazında yaşanan ilerlemeye göre:**

6 başlıkta herhangi bir ilerleme yaşanmadığı;
25 başlıkta sınırlı düzeyde ilerleme yaşandığı;
2 başlıkta iyi düzeyde ilerleme yaşandığı.

(***) Müzakerelere açık 14 başlıktan:**

10 başlıkta sınırlı düzeyde ilerleme;
1 başlıkta iyi düzeyde ilerleme;
1 başlıkta ilerleme yok.

(***) “Ekonomik ve Parasal Politika” isimli 17. Başlıkta, son bir yılda hiçbir ilerleme yaşanmadığı**

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

-AB Müktesebatına Uyum-

(***) Başlık bazında AB müktesebatına genel uyum düzeyine göre:**

3 başlıkta ileri düzey uyum (well advanced);

8 başlıkta iyi düzey uyum (good level);

15 başlıkta orta düzey (moderately prepared);

3 başlıkta sınırlı düzey (some level);

4 başlıkta erken düzey (early stage) uyum.

(***) Türkiye'nin AB müktesebatına uyum düzeyi (33 başlıkta), mevcut haliyle yüzde 61 seviyesindedir.**

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

-AB Müktesebatına Uyum-

(* Müzakerelere açık olan başlıklarda (14 başlık) uyum düzeyi iyidir.

(* Askıda olan ve blokajlı olan başlıklarda (17 başlık) uyum düzeyi sınırlı düzeydedir.

(* Herhangi bir blokajı olmayan başlıklarda (3 başlık) uyum düzeyi orta seviyedir.

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORA HANGİ GÖZLÜKLE BAKALIM?

Hem siyasi, hem müktesebat gözlükleriyle rapora bakmak!

Yapılması gereken:

- (*) Siyasi kriterler bölümünde yer verilen endişeleri ve eleştirileri gidermeye dönük adım atmak;
- (*) Mevzuat uyumu alanında başlıklarda uyum düzeyini artırmak;
- (*) Kamuoylarının sürece desteğini artırmak;
- (*) AB'nin Türkiye'yi üye olarak kabul etme iradesi.

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

RAPORDA NE VAR?

-Diğer Tespitler-

(*) En az 10 Blokeli başlıkta Türkiye müzakerelere hazır durumdadır.
Her ne kadar bu başlıklarda Türkiye "sınırlı düzeyde" ilerlemeye sahip olsa da, geçmiş raporlara göre bu o başlığı "teknik" olarak açmak için yeterlidir.

(*) Blokajın olmadığı 3 başlığın hepsinde de Türkiye müzakerelere geçebilir.

(*) Dolayısıyla en az 13 başlıkta Türkiye'nin müzakerelere başlayabilir.
Eski AB Bakanı Volkan Bozkır: «Türkiye istenilen başlıkta müzakereleri açmaya hazır»

(*) Başlıkların büyük çoğunda sınırlı düzeyde ilerleme olması, geçen bir yılda Türkiye'nin AB uyum sürecinde attığı adımların yavaşladığını gösterir .

2015 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

İLERLEME RAPORUNU NASIL DEĞERLENDİRMELİ?

Yıllarca İlerleme Raporları

OLUMLU-OLUMSUZ
POZITIF-NEGATIF
TARAFLI-TARAFSIZ

şeklinde değerlendirildi.

Yeni formatıyla ilk kez yayımlanan
2015 yılı Türkiye İlerleme Raporunu

YAPICI
buluyoruz.

İLERLEMENİN DİLİ ve MATEMATİĞİ

İLERLEME RAPORLARINA DERİNLEMESİNE BİR BAKIŞ

Avrupa Komisyonu Türkiye İlerleme Raporlarının Matematiği ve Dili

Giriş

- Avrupa Komisyonu, Türkiye'ye ilişkin ilk ilerleme raporunu **1998** yılında yayımladı.
- Türkiye'deki ilerlemeler, Avrupa Komisyonu tarafından **18** yıldır takip ediliyor.
- Türkiye'ye ilişkin 18'inci İlerleme Raporu **10 Kasım 2015** tarihinde yayımlandı.

2014

İlerlemenin Matematği

2015

İlerlemenin Dili

2016

İlerlemenin ???

17 Avrupa Komisyonu Türkiye İlerleme Raporlarının sayısı

Toplam **sayfa** sayısı **1.786**

Lizbon Antlaşması ve İlerleme Raporları

880.043 Kelime

83.072 Kelime

En **uzun** İlerleme Raporu: 2004

21.119 Kelime

En **kısa** İlerleme Raporu: 1998

Günter Verheugen
1999-2004

Olli Rehn
2004-2010

Štefan Füle
2010-2014

Johannes Hahn
2015 -

10 yeni üye

2 yeni üye

1 yeni üye

5 İlerleme Raporu
Müz. Başlama Kararı

6 İlerleme Raporu
12 Başlık

5 İlerleme Raporu
2 Başlık

En Çok Kullanılan **5** Kelime*

İnsan hakları (981)

Enerji (764)

Yatırımlar (749)

İstihdam (737)

İdari kapasite (648)

*Türkiye'ye ilişkin Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 17 İlerleme Raporunda en çok geçen kelimeler.

	Birinci En Çok Kullanılan Kelime	İkinci En Çok Kullanılan Kelime	Üçüncü En Çok Kullanılan Kelime
Hak ve Özgürlükler	İnsan hakları	İşkence	İfade özgürlüğü
Demokrasi	Yolsuzluk	Şeffaflık	Siyasi partiler
Ekonomi	Enerji	Yatırım(lar)	İstihdam/Gümrük Birliği
Güvenlik	Polis	İltica	Göç
Hukuki Konular	Polis	Anayasa(l)	Gözaltı
Kürt Meselesi	Türkçe dışındaki dillerin kullanımı	Kürtçe	Anadil
Kurumlar	AİHM	Merkez Bankası	Milli Güvenlik Konseyi
Kıbrıs Meselesi	Yerinden Edilmiş Kişiler	GKRY’de kayıtlı olan veya son uğradığı liman GKRY’de olan gemiler ve uçaklar	Kayıp kişiler
Kapasite Geliştirme	İdari kapasite	Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı	Kurumsal kapasite

Önemi Artan Konular*

Gözaltı
Roman vatandaşlar
Ombudsman
Terörün finansmanı
Siyasi reformlar
Aile içi şiddet
Yerinden edilmiş kişiler
Yargı reformu paketleri
Gezi Parkı protestoları
Sosyal medya (Youtube/Twitter)

*Yukarıda belirtilen kelimelerin Türkiye İlerleme Raporlarında kullanım sıklığı yıllar içerisinde artmıştır.

Önemi Azalan Konular*

İdari kapasite – Azınlıkların korunması – Özelleştirme – Milli Güvenlik Konseyi – Kültürel haklar – Ölüm cezası – Kopenhag kriterleri – TCK'nın 301. maddesi

*Yukarıda belirtilen kelimelerin Türkiye İlerleme Raporlarında kullanım sıklığı yıllar içerisinde azalmıştır.

Her Zaman Gündemde Olan **3** Konu*

Her Zaman Gündemde Olan Diğer Konular*

Türkiye, katılım müzakerelerinde 10 yılı geride bırakırken;

- 14 fasıl müzakereye açıldı;
- 16 fasıl bloke edildi;
- 1 fasıl ise geçici olarak kapatıldı.

Türkiye'nin AB üyesi olabilmesi için daha kaç ilerleme raporu gerekiyor?

Yeni Nesil İlerleme Raporu Nasıl Olmalı? (İKV, 2014)

- Süregelen **monotonluğun ötesine geçebilen** bir ilerleme raporu;
- **İşleyen işbirliğini** teyit edebilen bir ilerleme raporu;
- Eksikliklerin giderilmesine dönük **uygulama adımlarını** içeren bir ilerleme raporu;
- Taraflara **somut ve görünür çıktılar** sunabilen bir ilerleme raporu.

**TÜRK
VATANDAŞLARININ
VİZESİZ AVRUPA
YOLCULUĞU:
*Vize Serbestliği, Geri
Kabul ve Sonrası***

“VİZE SORUNU”

EKONOMİK BOYUT

TÜRKİYE Yıl	Başvurulan C Tipi Vize (kısa süreli)	Standart Schengen Vize Ücreti	TOPLAM (kabaca)
2009	484.209	60 Avro	29 Milyon Avro
2010	559.946	60 Avro	33,5 Milyon Avro
2011	624.361	60 Avro	37,5 Milyon Avro
2012	668.835	60 Avro	40 Milyon Avro
2013	780.846	60 Avro	46,8 Milyon Avro
2014	813.339	60 Avro	48,8 Milyon Avro
TOPLAM	3.262.701		235,6 Milyon Avro

Kaynak: Avrupa Komisyonu, Schengen İstatistikleri
2009/2010/2011/2012/2013/2014

İktisadi Kalkınma Vakfı
www.ikv.org.tr

“VİZE SORUNU”

EKONOMİK BOYUT

2014 YILI C TİPİ SCHENGEN VİZESİ BAŞVURUSU ÜLKE SIRALAMASI

SIRA	ÜLKE	BAŞVURU SAYISI
1	RUSYA	5.768.182
2	ÇİN	1.800.369
3	UKRAYNA	1.387.086
4	BELARUS	881.404
5	TÜRKİYE	813.339
6	CEZAYİR	588.390

Kaynak: Avrupa Komisyonu, Schengen İstatistikleri 2014

İktisadi Kalkınma Vakfı
www.ikv.org.tr

TÜRKİYE-AB VİZE SERBESTLİĞİ DİYALOĞU

Sırada ne var?

GERİ KABUL

VERİ GÜVENLİĞİ ve KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI

BAŞTA KOMŞU ÜLKELER OLMAK ÜZERE DİĞER ÜYE ÜLKELER İLE İŞBİRLİĞİ

TEMEL HAKLAR

Türkiye'nin AB Uzmanı

İktisadi Kalkınma Vakfı
www.ikv.org.tr